

УКРАЇНА-ЄС: АКТИВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В світі щодня здійснюється безліч різновидів зовнішньоекономічних операцій, які приносять економікам країн величезні прибутки та фінансові інвестиції. Наша країна не стоїть осторонь світових процесів розвитку міжнародного бізнесу, а є включеною у світогосподарські процеси та бізнес-структури України активно приймають участь у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Здійснюючи зовнішньоекономічну діяльність в умовах євроінтеграційних зрушень, підприємства нашої держави, в основному на сьогодні зіштовхуються з безліччю проблем саме внутрішнього характеру. Певні внутрішні чинники та перешкоди гальмують подальший розвиток експортно-імпортних стосунків з європейськими країнами та не дає власникам підприємств заробляти бажані та можливі прибутки, і тим самим, розвивати підприємства і диверсифікувати Український експорт.

Третій етап реформування та розвитку зовнішньоекономічної діяльності України (з 1991 р. до даного часу) характеризується тим, перш за все, що наша країна стала на шлях самостійного розвитку і це спричинило необхідність розроблення та втілення в життя нової концепції ведення ЗЕД. Також це вимагало від України формування та ведення самостійної зовнішньоекономічної політики.

Н.М. Тюріна (2013) наголошує, що сутність прийнятої на початковому етапі концепції полягала в наступному:

- розвиток активного співробітництва з країнами далекого зарубіжжя;
- входження в світовий інтеграційний процес;
- удосконалення та подальший розвиток економічних зв'язків з країнами близького зарубіжжя;
- формування нових ринкових відносини.

На третьому етапі надається ще більшого значення зовнішньоекономічній діяльності для розвитку економіки країни в цілому. Зовнішньоекономічна діяльність розглядається не лише як частина господарської діяльності окремого підприємства, але й як важливий чинник економічного зростання та передумов інтенсивного розвитку процесів інтеграції на рівні підприємств та держави.

Зазначимо, що існує низка мотивів, які спонукають українські підприємства експортувати продукцію. Серед основних з них науковці виділяють:

- прагнення до підвищення прибутковості реалізації даної продукції у порівнянні з прибутковістю її реалізації на внутрішньому ринку;
- забезпечення необхідного обсягу валютних надходжень для імпорту обладнання, сировини, напівфабрикатів, інших ресурсів, які відсутні на внутрішньому ринку або якість вітчизняних аналогів яких не задовольняє виробничим потребам;
- оптимізація оподаткування;
- залучення до процесу виробництва потужностей, які вивільнилися внаслідок обмеженості внутрішнього ринку;
- намагання розширити коло споживачів продукції, номенклатуру продукції, що виробляється, за рахунок опанування закордонних ринків;
- використання усталених збутових зв'язків з іноземними партнерами, що скорочує ризик неплатежів та порушення умов експортного контракту.

Серед загальних мотивів, що активізують імпорт українськими підприємствами, зазначимо наступні:

- потреба в сировині та матеріалах, запаси яких в країні недостатні або відсутні;
- потреба в напівфабрикатах та готових виробах, виготовлення яких на вітчизняних підприємствах є технологічно неможливим або купівля яких на внутрішньому ринку є не вигідною;
- технічна модернізація виробництва з використанням новітнього обладнання, яке не виробляється в країні;
- низька конкурентоспроможність вітчизняних аналогів імпортних товарів;
- використання усталених зв'язків з іноземними постачальниками, що скорочує ризик недобросовісної поставки товару та порушення умов імпортного контракту.

На сучасному етапі розвитку економіки та зовнішньоекономічної діяльності України вектор подальшого розвитку вже визначений. Україна підписала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом у 2014 році, а це, в свою чергу, передбачає створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Підписавши Угоду, наша країна зобов'язалась найближчим часом провести імплементацію чинного законодавства України в відповідності до законодавчих актів Європейського Союзу. А це, в свою чергу, передбачає реформування та суттєву зміну у торговельних відносинах з Європейськими країнами.

Серед багатьох напрямів зовнішньоекономічної політики України, саме співробітництво з ЄС є пріоритетним напрямом. Інтеграція України до європейського політичного, економічного та соціального простору створює додаткові можливості для модернізації економіки та правового поля, а також залучення іноземних інвестицій. Також зазначимо, що інтеграція нашої країни з Європейським Союзом сприятиме інноваційному розвитку держави і суспільства, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробника, демократизації політичної та інституційної систем, наближення до високих соціальних стандартів ЄС.

Виходячи з усього вище зазначеного можемо підсумувати основні передумови європейської інтеграції України (Таблиця 1)

Таблиця 1 – Головні передумови європейської інтеграції України

№ з/п	передумова	Зміст
1	Необхідність збалансування рівновекторного механізму кооперації зв'язків України із зовнішнім світом	Намагання забезпечити взаємодію із ЄС в економічній і військово-політичній сферах за значною де-факто економічної та політичної залежності від Росії та країн СНД у вигляді міцних коопераційних зв'язків як пострадянської спадщини.
2	Необхідність реформування економіки України	Політичної, економічної сфер у напрямку демократизації та лібералізації; інноваційна модернізація виробництва з метою формування засад підвищення рівня конкурентоспроможності України та світовому ринку
3	Розбудова ефективної моделі соціально орієнтованої економіки	Мета – підвищення добробуту нації

Примітка: складено автором

Щодо питання застосування тарифних квот між Україною та ЄС в межах Поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, зазначимо, що встановлення безмитних тарифних квот ЄС за Угодою передбачено для 36 видів товарів. При чому для 4 видів встановлено додаткові обсяги. Україна встановила тарифні квоти для 3х видів товарів, та ще для 2х видів додаткові. Використання тарифних квот було дуже нерівномірним. Серед 36 товарних категорій, щодо яких в ЄС діють тарифні квоти, протягом 2015 року було повністю використано 9 тарифних квот, 11 – частково, а 16 не використовувались взагалі.

З початку 2016 року замість режиму автономних преференцій застосовується зона вільної торгівлі.

Що стосується теперішньої ситуації та перспектив на майбутнє, то зазначимо, що завдяки зоні вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною і Євросоюзом рівень торгівлі у першому кварталі 2017 року підвищився на 30%. Про це йдеться в повідомленні прес-служби представництва Європейського Союзу в Україні у Facebook.

Як висновок зазначимо, що приєднання України до сучасного світового господарства на рівних умовах, на сьогодні є одним з головних можливостей виходу українських товарів на закордонні ринки в сучасних умовах. Зміни у торговельній структурі доводять, що ПВЗВТ чинить позитивний вплив. Активізація торгівлі призводить до збільшення робочих місць та економічного зростання. Як зазначається на офіційному сайті Представництва Європейського Союзу в Україні, більш істотна активізація у торгівлі між Євросоюзом і Україною відбуватиметься – поступово – пізніше. ПВЗВТ буде повністю впроваджено протягом семи років. Малі та середні підприємства (МСП) в Україні можуть отримувати підтримку від Головної ініціативи МСП в ЄС. Ця ініціатива дає можливість МСП в Україні, Грузії та Молдові отримати доступ до приблизно 200 млн. Євро грантів ЄС. Це фінансування додає нові торговельні можливості з ЄС, які були створені шляхом DCFTA.

Список використаної літератури

1. Асоціація Україна-ЄС. URL: <https://www.ukrinform.ua/tag-asociacia-ukrainaes> (дата звернення 18.10.2018)
2. Дердавний комітет статистики України. URL: http://ukrstat.org/uk/norm_doc/2004/487/487_2004.htm (дата звернення 18.10.2018)